

BIULETYN INFORMACYJNY OKRĘGOWEJ IZBY APTEKARSKIEJ W KRAKOWIE

FARMACJA KRAKOWSKA

ROK IX / nr 3 / 2006

żel z korą dębu
żel z nagietkiem
żel z przywrotnikiem
żel z tymiankiem
bio-żel z fitohormonami
koniczyny czerwonej

Z NATURY NAJLEPSZE

Ginekologdy polecają żele do higieny intymnej z naturalnymi wyciągami roślinnymi i kontrolowanym kwaśnym pH 5,5.

**IDEA
25**

- wspomagające leczenie farmakologiczne infekcji i stanów zapalnych
- wzmacniające naturalną ochronę przed mikroorganizmami chorobotwórczymi
- nawilżające i wzmacniające skórę i śluzówkę

Producent: IDEA 25 Raszyn

Dystrybucja: NATURA tel./fax: 012 632 05 90, 012 655 74 78, tel. kom. 601 612 446

FHU HECTOR

- ✓ specjalistyczne prace wysokościowe
- ✓ wieszanie reklam i banerów
- ✓ prace dekararskie
- ✓ naprawa starych poszyc dachowych i tarasów
- ✓ izolacja przeciwwilgociowa fundamentów
- ✓ mycie elewacji aparatami wysokociśnieniowymi Kärcher
- ✓ mocowanie zabezpieczeń przed ptakami
- ✓ zabezpieczenia antykorozyjne

Biuletyn Informacyjny Okręgowej Izby Aptekarskiej
w Krakowie

Farmacja Krakowska

Kwartalnik, rok IX / nr 3 / 2006

Wydawca:

© Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie
ul. Kobierzyńska 98/68, 30-382 Kraków
tel. 264-25-14, 264-25-53, 264-25-54, fax 264-25-09
<http://www.oia.krakow.pl>
e-mail: biuro@oia.krakow.pl

Redaguje kolegium w składzie:

mgr farm. Barbara Sanowska – redaktor naczelna
mgr farm. Piotr Józwiakowski – prezes OIA
mgr farm. Maciej Bilek
mgr farm. Iwona Dymarczyk
Maciej Kołaczkowski
Jadwiga Wojdyła

Realizacja wydawnictwa:

Studio Grafiki Reklamowej „Hector”
30-074 Kraków, ul. Kazimierza Wielkiego 1/15
tel. 601 40-65-39
e-mail: ll@gk.pl

Skład, łamanie: Leszek Liskiewicz

Projekt okładki: Atilla Leszek Jamrozik

Fotografia: Adam Olszowski

Na okładce obraz Piotra Stachiewicza „Hygiea”,
będący własnością Muzeum Farmacji w Krakowie, ul. Floriańska 25

Redakcja nie zwraca niezamówionych materiałów i zastrzega sobie prawo do skrótu,
nie odpowiada za treść ogłoszeń.

ISSN 1505-8166

Nakład: 2500 egzemplarzy

SPIS TREŚCI

Od redakcji	4
Informacje bieżące	5
Kalendarium	6
Wykaz obowiązujących aktów prawnych	7
Informacje Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie	8
Informacje Naczelnej Izby Aptekarskiej	12
Prawnik radzi	13
Co farmaceuta wiedzieć powinien... ..	17
Apteki Małopolski	22
Przed 100 laty polska prasa farmaceutyczna pisała... ..	29
Z dawnej apteki	31

OD REDAKCJI

Koleżanki i Koledzy!

Tak niedawno oddawałem w Państwa ręce czerwcowy Biuletyn, życząc udanego wypoczynku i relaksu w czasie letniej kanikuły, a tu już po wakacjach...

Niektórzy z nas wykorzystali ten okres na upragniony urlop, po ciężkim roku pracy i spędzili go pod znakiem letniego przestoju. Również Okręgowa Rada Aptekarska miała przerwę wakacyjną, ale pomimo to staraliśmy się na bieżąco rozwiązywać „palące” problemy i jeśli zachodziła taka konieczność informowaliśmy Państwa o ważkich sprawach. Lipcowe upały sprawiły, że rozdzwoniły się telefony z prasy, radia i telewizji w sprawie warunków przechowywania leków oraz przenoszenia ich z apteki do domu. Ten „gorący” temat dominował w mediach przez dłuższy okres. Skończyły się upały i dziennikarzy pochłonęła sprawa wysyłkowej sprzedaży leków. Chociaż prawo farmaceutyczne zakazuje takiej praktyki, apteki internetowe działają swobodnie, nie ponosząc żadnych sankcji, a to dlatego, że regulacje w tym zakresie są nieprecyzyjne i nigdzie nie zdefiniowano co jest sprzedażą wysyłkową. Właściciele e-aptek powołują się na nadrzędność prawa europejskiego nad krajowym, które choć budzi kontrowersje dopuszcza możliwość wysyłkowej sprzedaży leków. Miejmy nadzieję, że nowelizacja prawa farmaceutycznego ostatecznie rozwiąże ten problem.

Á propos – ostatnie tygodnie ja i moi współpracownicy spędziliśmy nad opracowywaniem uwag do zmiany rozporządzenia w sprawie recept lekarskich, a także wspomnianej nowelizacji ustawy Prawo farmaceutyczne. Niektóre zapisy, jeśli tylko uda się je przeforsować, myślę, że będą korzystne dla środowiska aptekarskiego: np. ograniczenie liczby aptek i punktów aptecznych – poprzez obostrzenie kryteriów odległości pomiędzy poszczególnymi, czy uwarunkowanie ich lokalizacji w zależności od liczby mieszkańców na danym terenie, albo możliwość tworzenia punktów aptecznych tylko jako filii aptek. Z satysfakcją mogę stwierdzić, że nasze sugestie i uwagi zostały zaakceptowane przez Naczelną Radę Aptekarską i uwzględnione w opracowaniu skierowanym do Bolesława Piechy – sekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia. Teraz pozostaje nam czekać – z nadzieją, że znajdą one aprobatę również tam „na górze”.

Na zakończenie pragnę przypomnieć, że w bieżącym roku kalendarzowym nasz samorząd zawodowy obchodzi jubileusz XV-lecia swojego istnienia. Z tej okazji przygotowujemy niewielką uroczystość, która odbędzie się 28 października w teatrze Bagatela w Krakowie. Mam nadzieję, że licznie zaszczycą ją Państwo swoją obecnością. Serdecznie zapraszam.

Kraków, wrzesień 2006 r.

mgr farm. Piotr Józwiakowski
Prezes Okręgowej Rady Aptekarskiej w Krakowie

INFORMACJE BIEŻĄCE

Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie

ul. Kobierzyńska 98/68, 30-382 Kraków

tel. 264-25-13, 264-25-14, 264-25-53, 264-25-54, fax 264-25-09

Nr konta: 36 1020 2892 0000 5702 0016 1745

Biuro w Krakowie czynne:

w poniedziałki od godz. 9⁰⁰ do 17⁰⁰

od wtorku do piątku od godz. 9⁰⁰ do 15³⁰

Prezes

mgr farm. Piotr Józwiakowski pełni dyżury:

w poniedziałki od godz. 12⁰⁰ do 17⁰⁰, w czwartki i piątki od godz. 12⁰⁰ do 14⁰⁰

Kierownik biura

Jadwiga Wojdyła

Radca prawny OIA

mgr Zofia Krok dyżuruje w poniedziałki od godz. 14⁰⁰ do 17⁰⁰

Wysokość składek członkowskich:

- Kierownicy aptek ogólnodostępnych i hurtowni farmaceutycznych: 65 zł
- Inne osoby pełniące kierownicze funkcje na stanowiskach związanych z wykonywaniem zawodu farmaceuty oraz kierownicy aptek szpitalnych i zakładowych: 35 zł
- Pozostali członkowie Izby (w tym pracujący emeryci i renciści): 20 zł
- Emeryci i renciści niepracujący: 5 zł

KALENDARIUM

- 5 czerwca 2006 r. posiedzenie ORA
- 7 czerwca 2006 r. posiedzenie NRA w Warszawie
- 10 czerwca 2006 r. warsztaty współorganizowane z firmą GlaxoSmithKline, w ramach punktacji ciągłego kształcenia farmaceutów, pt.: „*Standardy obsługi klienta - budowanie relacji z pacjentem*”
- 12 czerwca 2006 r. udział prezesa w spotkaniu z prezesem NFZ Jerzym Millerem w sprawie omówienia problemów finansowania świadczeń zdrowotnych ze środków publicznych w Krakowie
- 13 czerwca 2006 r. spotkanie z właścicielami i kierownikami aptek ogólnodostępnych w Skawinie, w sprawie dyżurów nocnych
- 13 czerwca 2006 r. warsztaty szkoleniowe dla kierowników aptek szpitalnych
- 20-22 czerwca 2006 r. kwartalne spotkanie aptekarzy w Tarnowie, Krakowie i w Nowym Sączu
- 20 lipca 2006 r. udział prezesa w spotkaniu z firmą IMS w Warszawie, w sprawie ankiet refundacyjnych

WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH

Obejmuje okres od 1 czerwca 2005 r. do 31 sierpnia 2006 r.

Dz. U. 06.101.697 z dnia 19.06.2006 r.

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu leków podstawowych i uzupełniających oraz wysokości odpłatności za leki uzupełniające 698
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu chorób oraz wykazu leków i wyrobów medycznych, które ze względu na te choroby są przepisywane bezpłatnie, za opłatą ryczałtową lub za częściową odpłatnością 699
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie ustalenia limitów cen leków i wyrobów medycznych wydawanych świadczeniobiorcom bezpłatnie, za opłatą ryczałtową lub częściową odpłatnością 700
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie ustalenia cen urzędowych hurtowych i detalicznych na produkty lecznicze i wyroby medyczne

Dz. U. 06.120.826 z dnia 6.07.2006 r.

- Ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary

Dz. U. 06.130.905 z dnia 19.07.2006 r.

- Rozporządzenie w sprawie dopuszczenia do obrotu produktów leczniczych w placówkach obrotu pozaaptecznego i punktach aptecznych

Dz. U. 06.132.929 z dnia 20.07.2006 r.

- Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu leków podstawowych i uzupełniających oraz wysokości odpłatności za leki uzupełniające 930
- Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia limitów cen leków i wyrobów medycznych wydawanych świadczeniobiorcom bezpłatnie, za opłatą ryczałtową lub częściową odpłatnością 932
- Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia cen urzędowych hurtowych i detalicznych na produkty lecznicze i wyroby medyczne

INFORMACJE OKRĘGOWEJ IZBY APTEKARSKIEJ

Zaproszenie

Szanowni Państwo!

Okręgowa Rada Aptekarska w Krakowie ma zaszczyt poinformować, iż w bieżącym roku kalendarzowym przypada jubileusz XV-lecia samorządu aptekarskiego.

Powołanie w 1991 r. do życia samorządu aptekarskiego było wyrazem przemian ustrojowych dokonujących się w naszym państwie, a przyjęcie przez parlament ustawy o izbach aptekarskich pozwoliło na odbudowanie naszego samorządu.

Serdecznie zapraszamy wszystkich Państwa – członków samorządu aptekarskiego w Krakowie, na uroczystości związane z tym jubileuszem.

Obchody odbywać się będą 28 października 2006 r. w godzinach 10-14 w teatrze „Bagatela” w Krakowie.

Indywidualne zaproszenia zostaną rozesłane do Państwa w terminie późniejszym.

Specjalizacja

Miło nam poinformować, że pani Anna Walz uzyskała pierwszy stopień specjalizacji w zakresie farmacji aptecznej.

Specjalizację Anna Walz uzyskała w 2003 roku. Przez niedopatrzenie, jej nazwiska nie umieściliśmy na liście osób, które zdały egzamin, jakie zamieszczamy w Biuletynie. Serdecznie za to przepraszamy.

Druga Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Farmaceutów

Druga Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Farmaceutów Kraków 2006 odbędzie się 8-11 października 2006 roku w Auditorium Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie przy ul. Krupniczej 35.

Zainteresowanych udziałem w niej prosimy o zgłoszenie uczestnictwa – poprzez przesłanie wypełnionego formularza faksem, pocztą lub pocztą elektroniczną.

Formularz jest do pobrania na stronie: www.salusint.com.pl

Potwierdzenie zgłoszenia zostanie wysłane pocztą i będzie uprawniać do udziału w wykładach plenarnych, w jednym wybranym kursie szkoleniowym oraz ewentualnie w wybranej imprezie towarzyszącej.

Wpłaty należy dokonać na konto:

Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne
Millennium S.A.

29 1160 2202 0000 0000 2770 0281

z zaznaczeniem nazwiska uczestnika konferencji i dopiskiem w tytule wpłaty:
„Kraków 2006”

Rejestracja uczestników konferencji rozpocznie się w niedzielę 8 października od godz. 8.00 w Biurze Konferencji w Auditorium Maximum.

Dowodem udziału w konferencji będzie certyfikat uczestnictwa, natomiast certyfikaty udziałów w kursach zostaną wystawione przez organizujące je wydziały uczelni (CM UJ Kraków, AM Katowice, AM Wrocław).

Uczestnik konferencji uzyska 8 punktów edukacyjnych, zaś udział w kursie będzie honorowany 6 punktami.

Kursy szkoleniowe zakończone testem:

1. „Współczesne problemy związane z leczeniem niektórych chorób wirusowych”.
Kierownik kursu: prof. dr hab. Waldemar Janiec, Wydział Farmaceutyczny Śląskiej Akademii Medycznej.
2. „Postępy w farmakoterapii układu pokarmowego”.
Kierownik kursu: prof. dr hab. Krzysztof Jąderko, Wydział Farmaceutyczny Śląskiej Akademii Medycznej.
3. „Postępy w terapii chorób psychicznych – zaburzenia lękowe, depresje, uzależnienia”.

Kierownik kursu: prof. dr hab. Gabriel Nowak, Wydział Farmaceutyczny Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

4. „Farmakoterapia chorób krwi i układu krwiotwórczego”.

Kierownik kursu: prof. dr hab. Barbara Filipek, Wydział Farmaceutyczny Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

5. „Pacjent z astmą – analiza przypadków”.

Kierownik kursu: prof. dr hab. Janusz Pluta, Wydział Farmaceutyczny Akademii Medycznej we Wrocławiu.

6. „Przekazywanie pacjentowi informacji na temat działań ubocznych leków”.

Kierownik kursu: dr Hiltrud von der Gathen, współwłaścicielka apteki Ickerner-Markt-Apotheke, członek Komitetu Naukowego Związku Niemieckich Izb Aptekarskich, Castrop-Rauxel.

Wszystkie kursy będą przeprowadzane równolegle i zostaną powtórzone dwukrotnie: 10 i 11 października. Kursy prowadzone przez polskie ośrodki akademickie będą odbywały się w języku polskim, natomiast kurs niemiecki – w języku niemieckim. Jednak podobnie jak w przypadku wykładów będzie tłumaczony symultanicznie.

Dodatkowe informacje:

Teresa Przybylska – 40-273 Katowice, ul. Pułaskiego 9, tel. (0-32)

788-00-88, fax (0-32) 788-00-86

e-mail: teresa@salusint.com.pl, <http://www.salusint.com.pl>

Rezerwację noclegów przyjmuje:

Kamila Kwapińska – 40-273 Katowice, ul. Pułaskiego 9,

tel. (0-32) 788-00-87, fax (0-32) 788-00-86

e-mail: kamila@salusint.com.pl, <http://www.salusint.com.pl>

Badania farmaceutów dla celów sanitarno-epidemiologicznych

Od dnia 5 sierpnia 2006 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 lipca 2006 r. w sprawie wykazu prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (Dz.U. nr 133, poz. 939 z 2006 r.), wydane na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz.U. nr 126, poz. 1384 z 2001 r., ze zmianami w Dz.U. nr 45, poz. 391 i nr 199, poz. 1938 z 2003 r. oraz nr 96, poz. 959, 173, poz. 1808 i 210, poz. 2135 z 2004 r.). Zgodnie z treścią ustępu 2. załącznika do przedmiotowego rozporządzenia – do prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby, zaliczone zostały prace na stanowiskach związanych z wytwarzaniem, pakowaniem, dystrybucją lub przechowywaniem nieopakowanej żywności, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz leków doustnych, przygotowaniem i wydawaniem posiłków, a także myciem naczyń i pojemników przeznaczonych na żywność, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi lub na leki, stwarzającej zagrożenie przeniesienia drogą pokarmową zakażenia na inne osoby, niezależnie od rodzaju wykonywanych czynności zawodowych, wykonywane przez osoby zatrudnione między innymi w (pkt 7) aptekach, punktach aptecznych, sklepach zielarskich i hurtowniach farmaceutycznych.

Przypomnieć zatem należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. (j.w.) osoby podejmujące lub wykonujące prace, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby, podlegają badaniom sanitarno-epidemiologicznym w celu identyfikacji zakażenia prątkami gruźlicy, pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B i C, innymi pałeczkami z rodzaju *Salmonella* i *Shigella*, a także badaniom w celu identyfikacji zakażenia innymi czynnikami chorobotwórczymi określonymi w wykazie ustalonym przez Ministra Zdrowia. Wykaz ten stanowi obecnie załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 lipca 2006 r. (Dz.U. nr 132, poz. 928 z 2006 r.). Osoby chore na gruźlicę płuc w okresie prątkowania, osoby zakażone pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B i C, innymi pałeczkami z rodzaju *Salmonella* i *Shigella* oraz osoby ze stanami chorobowymi ustalonymi w wykazie, o jakim mowa powyżej, nie mogą wykonywać prac określonych w załączniku do rozporządzenia z dnia 10 lipca 2006 r. (art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach).

Badania laboratoryjne przeprowadzają stacje sanitarno-epidemiologiczne (art. 6 ust. 10 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach). Obowiązkiem przedsiębiorcy jest skierowanie osób wykonujących prace, o których mowa w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 10 lipca 2006 r., na badania sanitarno-epidemiologiczne i pokrycie kosztów tych badań (art. 6 ust. 11 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach).

opracowała radca prawny DIA we Wrocławiu - Ewa Hrynkiewicz-Kacala

INFORMACJE NACZELNEJ IZBY APTEKARSKIEJ

**PREZES
NACZELNEJ RADY APTEKARSKIEJ
Andrzej Wróbel**

Warszawa, 3 sierpnia 2006 r.

Szanowni Państwo, Koleżanki, Koledzy!

Pragnę poinformować, że we wrześniu 2006 roku środowisko aptekarskie obchodzić będzie 15-lecie reaktywowania swojego samorządu.

Powołanie do życia w 1991 roku samorządu aptekarskiego, reprezentowanego przez Naczelną Radę Aptekarską, było wyrazem przemian ustrojowych dokonujących się w naszym kraju po odzyskaniu suwerenności. Jestem przekonany, że rocznica tego wydarzenia będzie doskonałą okazją do zaprezentowania licznych działań na rzecz poprawy zdrowia polskiego społeczeństwa, podejmowanych nie tylko przez polskich aptekarzy, ale całe szeroko rozumiane środowisko farmaceutyczne.

W ramach obchodów 15-lecia samorządu aptekarskiego, 23 września 2006 r. w Teatrze Polskim w Warszawie odbędzie się uroczystość, na którą chciałbym serdecznie zaprosić.

W programie przewidziano m.in.:

- wręczenie odznaczeń państwowych i Medalu im. prof. Bronisława Koskowskiego,
- wykład historyczny na temat 15-lecia samorządu aptekarskiego dr hab. Anity Magowskiej,
- wręczenie wyróżnienia Wielkiej Pieczęci Aptekarstwa Polskiego,
- część artystyczną przygotowaną przez Bogusława Kaczyńskiego.

*Z wyrazami szacunku
Prezes*

*Naczelnej Rady Aptekarskiej
mgr farm. Andrzej Wróbel*

Zaproszenia do odbioru w siedzibach Okręgowych Izb Aptekarskich.

PRAWNIK RADZI

Rozwiązanie umowy o pracę

W pierwszej kolejności należy podnieść zasady, które mają znaczenie pierwszoplanowe.

Strony umowy o pracę nie mogą ustanawiać innych niż przewidziane w kodeksie pracy sposobów rozwiązania łączącej je umowy o pracę. Przy zawieraniu umowy o pracę jej strony nie mogą wyłączyć żadnego kodeksowego trybu rozwiązania umowy, gdyż takie wyłączenie zawarte w umowie o pracę jest po prostu nieważne. Ogólne zasady dotyczące rozwiązania umowy o pracę zawarte są w art. 30 kodeksu pracy (kp);

Art. 30 kp w sposób wyczerpujący przewiduje poniższe możliwości rozwiązania umowy o pracę:

1. Na mocy porozumienia stron,
2. Przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia (rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem),
3. Przez oświadczenie jednej ze stron bez zachowania okresu wypowiedzenia (rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia),
4. Z upływem czasu, na który była zawarta,
5. Z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania była zawarta.

Ad. 1.

Porozumienie stron jest to najmniej konfliktowy sposób rozwiązania umowy o pracę. Jest to umowa pomiędzy Pracodawcą a Pracownikiem, której obie strony wyrażają zgodę na rozwiązanie stosunku pracy.

Rozwiązanie umowy o pracę w tym trybie może być zastosowane do każdego rodzaju umowy o pracę i to z każdym pracownikiem, nawet podlegającym szczególnej ochronie (np. kobieta w ciąży).

Może ono być zawarte w dowolnej formie i w każdym momencie istnienia stosunku pracy, i może pomijać obowiązujące terminy i okresy wypowiedzenia. Wystąpienie przez pracownika lub pracodawcę z propozycją rozwiązania umowy o pracę na mocy porozumienia stron stanowi ofertę zgodnego rozwiązania stosunku pracy. Umowa rozwiąże się na mocy porozumienia stron, jeżeli i pracodawca i pracownik zgodnie oświadczą, że rozwiązują łączącą ich umowę o pracę.

Porozumienie powinno określać datę ustania stosunku pracy. Jeżeli w porozumieniu strony nie określiły, choćby w sposób dorozumiany, terminu ustania stosunku pracy, to rozwiązuje się on w dacie zawarcia porozumienia. Pracownik nie ma prawa do zwolnienia na poszukiwanie nowej pracy (art. 37), nie jest także zobowiązany do wykorzystania urlopu udzielonego w trybie określonym w art. 167¹ kp.

Ad. 2.

Wypowiedzenie to jednostronne oświadczenie woli skierowane przez Pracodawcę do Pracownika lub przez Pracownika do Pracodawcy, które ma na celu rozwiązanie umowy w przewidzianym przepisami okresie wypowiedzenia. Ważne jest podpisanie tego oświadczenia przez osoby uprawnione, czyli Pracodawcę (lub osobę mającą pełnomocnictwo do działania w jego imieniu) i Pracownika. Zgodnie z treścią art. 32 kp można wypowiedzieć umowę na okres próbny i na czas nieokreślony. Ponadto można wypowiedzieć umowę zawartą na czas określony, dłuższy niż 6 miesięcy, jeżeli strony taką możliwość dopuściły w zawartej umowie o pracę (art. 33 kp). Możliwe jest również wypowiedzenie umowy zawartej na czas zastępstwa (art. 33 kp) i na okres próbny (art. 34 kp). Wypowiedzenie powinno być złożone w formie pisemnej, gdyż naruszenie tej formy będzie uznane za naruszenie przepisów o wypowiedzaniu, co pociąga za sobą możliwość przywrócenia pracownika do pracy lub zasądzenia na jego rzecz odszkodowania. Wypowiedzenie składa się na koniec miesiąca kalendarzowego i uważa się, że jest dokonane jeżeli druga strona mogła się zapoznać z jego treścią. W sytuacji gdy pracownik np. odmówi odebrania wypowiedzenia, należy sporządzić z takiego zdarzenia stosowny zapisek i pozostawić go w aktach osobowych. Wypowiedzenie będzie skuteczne i wywrze skutek. Istotne jest, aby w treści wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieokreślony podać długość okresu wypowiedzenia i datę rozwiązania umowy – i, co bardzo ważne, przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie oraz pouczyć o możliwości odwołania się do Sądu Pracy. Jeżeli pracownik należy do związku zawodowego należy powiadomić organizację związkową. W okresie co najmniej 2-tygodniowego wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, pracownikowi przysługuje zwolnienie na poszukiwanie pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (art. 37 kp). Dni zwolnienia nie mogą być wliczane do urlopu. W okresie wypowiedzenia pracownik jest obowiązany wykorzystać urlop, jeżeli pracodawca mu urlopu udzieli (art. 167¹ kp). Ponadto pracodawca ma prawo do zwolnienia pracownika w okresie wypowiedzenia od obowiązku świadczenia pracy. Pracownik zachowuje w tym czasie prawo do wynagrodzenia.

Ochrona przed wypowiedzeniem

Art. 39 kp – zakaz wypowiedzania umowy pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego;

Art. 41 kp – zakaz wypowiedzania umowy w okresie urlopu lub innej usprawiedliwionej nieobecności (zwolnienie lekarskie, urlop okolicznościowy lub bezpłatny),

jeżeli nie upłynął jeszcze okres uprawniający do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Art. 177 kp - zakaz wypowiedzania i rozwiązywania umowy z kobietą w ciąży, z wyłączeniem sytuacji gdy zachodzą podstawy do zwolnienia „dyscyplinarnego”. Wyjątkiem jest możliwość rozwiązania umowy zawartej na okres próbny nie przekraczający 1 miesiąca (art. 177§ 2 kp).

Art. 186 1 kp - zakaz wypowiedzania umowy pracownikowi korzystającemu z urlopu wychowawczego.

Ad. 3

Rozwiązanie umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia

Przez Pracodawcę - z przyczyn zawinionych przez pracownika - „dyscyplinarna” art. 52 kp może nastąpić w razie:

- ciężkiego naruszenia przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych,
- popełnienia przez pracownika w czasie trwania umowy o pracę przestępstwa, które uniemożliwia dalsze zatrudnianie go na zajmowanym stanowisku, jeżeli przestępstwo jest oczywiste lub zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem,
- zawinionej przez pracownika utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku.

Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika nie może nastąpić po upływie 1 miesiąca od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy.

Oświadczenie (pismo) pracodawcy o zastosowaniu takiego trybu rozstania się z pracownikiem musi zawierać uzasadnienie i pouczenie o trybie odwołania się do sądu pracy. Trzeba uzasadnić jakie podstawowe obowiązki naruszył i dlaczego zdaniem pracodawcy naruszenie to jest ciężkie (poważne).

W chwili obecnej nie ma w przepisie art. 52 kp katalogu ciężkich przewinień - ocena i ciężar dowodu spoczywają na pracodawcy.

Przez Pracodawcę - z przyczyn niezawinionych przez pracownika - art. 53 kp może nastąpić w razie:

- jeżeli niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby trwa:
- dłużej niż 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 6 miesięcy,
- dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej 6 miesięcy lub jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem przy pracy albo chorobą zawodową,
- usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy z innych przyczyn niż wymienione w pkt. 1 kp, trwającej dłużej niż 1 miesiąc.

Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia nie może nastąpić w razie nieobecności pracownika w pracy z powodu sprawowania opieki nad dzieckiem -

w okresie pobierania z tego tytułu zasiłku, a w przypadku odosobnienia pracownika ze względu na chorobę zakaźną – w okresie pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku.

Ponadto rozwiązanie umowy bez zachowania terminu wypowiedzenia przez Pracownika – art. 55 kp

Pracownik może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia, jeżeli:

- zostanie wydane orzeczenie lekarskie stwierdzające szkodliwy wpływ wykonywanej pracy na zdrowie pracownika, a pracodawca nie przeniesie go w terminie wskazanym w orzeczeniu lekarskim do innej pracy, odpowiedniej ze względu na stan jego zdrowia i kwalifikacje zawodowe,
- gdy pracodawca dopuścił się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków wobec pracownika; w takim przypadku pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia, a jeżeli umowa o pracę została zawarta na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy – w wysokości wynagrodzenia za okres 2 tygodni.

Oświadczenie pracownika o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinno nastąpić na piśmie, z podaniem przyczyny uzasadniającej rozwiązanie umowy. Rozwiązanie umowy o pracę w tym trybie pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy przez pracodawcę za wypowiedzeniem.

Ad. 4 i 5

Umowa rozwiąże się z upływem czasu, na który została zawarta lub po wykonaniu pracy, w związku z którą została zawarta.

CO FARMACEUTA WIEDZIEĆ POWINIEN... .

Choroba legionistów

Legionelloza (choroba legionistów) należy do grupy mało znanych chorób zakaźnych charakteryzujących się bardzo ciężkim przebiegiem. Wywoływana jest przez bakterie *Legionella pneumophila*, występujące zazwyczaj w środowiskach wodnych i kolonizujące m.in. wszelakie przewody prowadzące wodę (możemy je spotkać w prysznicach, kranach, saunach, instalacjach klimatyzacyjnych).

Jak wskazują dane Państwowego Zakładu Higieny oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w Polsce zachorowania na chorobę legionistów wystąpiły już kilkakrotnie, warto więc poznać naturę tej choroby i w razie potrzeby umieć choćby wstępnie rozpoznać ją u pacjenta.

8 lutego 2005 r. rzecznik prasowy Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Gdańsku poinformował, iż w czasie kontroli wody prowadzonej w hotelach na Pomorzu bakterie *Legionella pneumophila* stwierdzono we wszystkich przypadkach. Kontrole te były prowadzone po wystąpieniu objawów choroby legionistów u niemieckiego turysty, który przebywał w Gdańsku.

W kilku hotelach liczba bakterii była na tyle duża, że podjęto decyzję o czyszczeniu i dezynfekcji sieci wodnej. W hotelach nakazano wprowadzenie specjalnych wewnętrznych procedur czyszczenia i dezynfekcji sieci wodnych. Pracownicy służb sanitarno-epidemiologicznych rozpoczęli wtedy również również prowadzenie badań sieci ciepłowniczych w osiedlach mieszkaniowych.

Temat legionellozy powrócił na początku bieżącego roku w związku z zachorowaniami na chorobę legionistów w Krakowie. 21 lutego państwowy powiatowy inspektor sanitarny wydał oświadczenie, z którego wynikało, że w ostatnim czasie doszło do kilku zachorowań na legionellozę pośród gości czasowo przebywających w krakowskich hotelach.

Potwierdzeniem było wykrycie w wodzie pobranej z łazienki w jednym z hoteli bakterii *Legionella pneumophila*. Wydarzenia te zmusiły państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w Krakowie do polecenia przeprowadzenia przeglądu i dezynfekcji instalacji sieci wodnej, a szczególnie sieci doprowadzającej ciepłą wodę do urządzeń kąpielowych. Działania te miały zostać przeprowadzone w okresie jednego miesiąca.

Historia

Pierwsze masowe zachorowanie na chorobę legionistów, zwaną także legionellozą (od łacińskiej nazwy gatunku bakterii *Legionella pneumophila*), zanotowano w roku 1976, podczas zjazdu weteranów Legionu Amerykańskiego Stanu Pensylwania w Filadelfii w Stanach Zjednoczonych.

Choroba dotknęła wówczas 186 osób, zarówno spośród goszczących w jednym hotelu uczestników zjazdu, jak i obsługi. Po śmierci 29 weteranów i 5 osób z personelu amerykańskie media wszczęły alarm. Już w grudniu tego roku, w wyniku intensywnych badań, Joseph MacDade stwierdził w preparatach histopatologicznych pobranych z płuc jednego ze zmarłych nowy, nieopisany do tej pory zarazek, w którego nazwie postanowił upamiętnić pierwsze ofiary - *Legionella pneumophila*.

Przyczyną zakażenia okazała się obecność bakterii w hotelowej instalacji klimatyzacyjnej. Jak się później okazało, bakterie z grupy *Legionella* (gatunek *Legionella micdadei*) odpowiedzialne były także za opisany już w roku 1943 zespół objawów określanych jako „tatlock”, a także za PPA - „Pittsburgh pneumonia agent”.

Charakterystyka mikrobiologiczna i czynniki determinujące chorobotwórczość

Dokładne i sukcesywnie prowadzone badania pozwoliły poznać budowę i czynniki determinujące chorobotwórczość *Legionella pneumophila*. Jest to tlenowa, Gram-ujemna pałeczka, ruchliwa i orzęsiona, przez co trudna do zabarwienia konwencjonalnymi metodami - najskuteczniejszą jest jednak wysrebranie.

Legionella pneumophila wydziela katalazę i beta-laktamazę, najlepszym podłożem do hodowli jest agar z wyciągiem z drożdży z węglem aktywowanym, zbuforowany do pH 6 i uzupełniony cysteiną. Dodawane mogą być także i inne aminokwasy - seryna, treonina. Do jej wzrostu niezbędne jest także wysokie stężenie dwutlenku węgla (2,5-5 proc.) i wysoka wilgotność. W warunkach optymalnych wzrost *Legionella pneumophila* trwa od 2 do 6 dni. Jego szybkość można przyspieszać poprzez wzbogacenie podłoża w żelazo i mangan oraz utrzymywanie temperatury 35°C, wysokiej wilgotności i dostarczanie dwutlenku węgla. *Legionella pneumophila* przeżywa przez dłuższy czas w temperaturze od 0 do 63°C, jest drobnoustrojem względnie wewnątrzkomórkowym. Po wnikięciu do organizmu człowieka dochodzi do adhezji i penetracji *Legionella pneumophila* do wnętrza jednej z grup komórek układu odpornościowego - makrofażów.

Jest to możliwe dzięki specyficznym białkom błony bakteryjnej. Po wnikięciu do makrofaży *Legionella pneumophila* ulega daleko idącym zmianom, opierającym się głównie na modyfikacji ekspresji białek i adaptacji do środowiska wewnątrzkomórkowego. Przetrawienie bakterii wewnątrz makrofaży (którego funkcją jest m.in. trawienie wchłoniętych bakterii) nie byłoby możliwe, gdyby nie produkowane przez

nią: toksyna białkowa – znacznie osłabiająca tzw. wybuch tlenowy makrofaga, katalaza – rozkładająca śmiertelnie niebezpieczny dla każdej bakterii nadtlenek wodoru powstający przy osłabionym „wybuchu tlenowym” oraz bliżej nieznaną czynnik zabezpieczający przed tworzeniem fagolizosomów.

Równoległe do opisanych powyżej efektów *Legionella pneumophila* obniża odporność komórkową. Jednym z przypuszczalnych mechanizmów tego zjawiska jest hamowanie ekspresji układu zgodności tkankowej w fagosomach zainfekowanych makrofagów. Powoduje to osłabienie prezentacji antygenów wobec komórek pomocniczych T.

Istotną rolę w szkodliwości *Legionella pneumophila* odgrywiają egzotoksyny, m.in. hemolizyny i cytotoksyny powodujące niszczenie tkanek.

Występowanie, drogi przenoszenia, podatność na zakażenie

Legionella pneumophila występuje na całym świecie, kolonizuje bardzo zróżnicowane środowiska. W środowiskach wodnych jest pasożytem ameb, we wnętrzu których mnoży się. Szczególnie często bakterie *Legionella pneumophila* spotkać można w osadach wodnych z dużą ilością glonów, pierwotniaków, wapnia i żelaza. Jako potencjalne źródło zakażenia człowieka należy wymienić miejsca wilgotne, w których rozmnażanie *Legionella pneumophila* jest bardzo szybkie: instalacje klimatyzacyjne, rozpylacze prysznic, kran, wanny z masażem wodnym, fontanny.

W szpitalach największe zagrożenie stwarza płukany w niesterylnej wodzie sprzęt medyczny (respiratory, inhalatory, cewniki, dreny, aparatura do spirometrii i endoskopii).

Jak widać, ekspozycja na te bakterie jest ciągła i powszechna! Miejscem szczególnie szybkiego wzrostu *Legionella pneumophila* mogą być instalacje wodne wykonane z tworzyw sztucznych. Chlorowanie wody nie jest dla bakterii tej większym zagrożeniem, gdyż doskonale znosi obecność chloru.

Do zakażenia dochodzi głównie drogą wziewną, najczęściej poprzez wdychanie aerozolu wody z zawieszonymi w niej bakteriami *Legionella pneumophila*. Aerozol taki powstawać może w klimatyzatorach, łaźniach wyposażonych w urządzenia wirowe mieszające wodę z powietrzem (np. nawilżacze powietrza, maszyny do wytwarzania mgiełki wodnej). Opisano również przypadek zakażenia *Legionella pneumophila* poprzez przemycanie otwartej rany wodą z wodociągu. Przenoszenie choroby z człowieka na człowieka nie zostało do tej pory potwierdzone. Zachorowania wywołane przez *Legionella pneumophila* odnotowano już w większości krajów świata, także w Polsce. Legionelloza występuje przeważnie w formie epidemii (np. niedawna epidemia legionellozy w osiedlu mieszkaniowym w Murcii w Hiszpanii w roku 2001). Szacuje się, że 1 do 16 proc. pozaszpitalnych przypadków zapalenia płuc i aż 50 proc. przypadków wewnątrzszpitalnych wywołanych może być przez *Legionella pneumophila*. Prawdopodobnie jednak większość zakażeń pozostaje nierozpoznana.

- Do zachorowania na chorobę legionistów predysponuje kilka czynników. Są to:
- podeszły wiek,
 - ogólny spadek odporności,
 - zmniejszona odporność miejscowa w płucach, obserwowana u astmatyków i innych chorych z przewlekłymi chorobami płuc,
 - palenie tytoniu, nadużywanie alkoholu,
 - leczenie kortykosteroidami,
 - pacjenci po przeszczepach narządowych, otrzymujący leki immunosupresyjne,
 - białaczka i AIDS.

Objawy

Szybkość wystąpienia i natężenie objawów zależą od ilości wchłoniętych bakterii i zjadliwości szczepu. Zwykle pierwsze objawy obserwować można po 2 do 10 dniach od ekspozycji na skażoną wodę.

Najczęstszą konsekwencją zakażenia *Legionella pneumophila* jest postać płucna, czyli choroba legionistów objawiająca się zapaleniem płuc. Ma ono znacznie cięższy przebieg niż zapalenie płuc wywoływane przez inne drobnoustroje. Towarzyszą mu: bardzo wysoka gorączka – powyżej 39-40°C, wodnista biegunka, silne bóle głowy, kaszel, trudności w oddychaniu, ból w klatce piersiowej, dreszcze, bóle mięśniowe, zaburzenia świadomości (od początkowego pobudzenia aż do osłupienia, splątania, dezorientacji i śpiączki).

Znamienny jest rozlany dotkliwy ból brzucha przy uciskaniu. W stolcu i płwocinie obserwować można krew. U chorych w podeszłym wieku występuje bradykardia. Znane są jednak liczne przypadki znacznie łagodniejszego przebiegu choroby, w których opisywano jedynie bóle głowy, mięśni i gorączkę. Charakterystyczny dla choroby legionistów jest brak kataru, bólu gardła, zapalenia śluzówki nosa. O pochodzącym od *Legionella pneumophila* zapaleniu płuc mogą świadczyć: rozmaz płwociny bogaty w granulocyty przy jednoczesnej nieobecności bakterii, hiponatremia, brak odpowiedzi na leczenie antybiotykami beta-laktamowymi. W płucnej postaci zakażenia *Legionella pneumophila* śmiertelność wynosi od 15 do 20 proc., jednak u osób pozostających w immunosupresji, z obniżoną odpornością lub w ciężkim przebiegu choroby, może dochodzić nawet do 80 proc.

Postać pozapłucna *Legionella pneumophila* spotykana jest stosunkowo rzadko, w jej przebiegu – oprócz zapalenia płuc – występują objawy związane z zakażeniem innych narządów: zapalenie mięśnia sercowego, błon surowiczych, upośledzenie i uszkodzenie nerek i wątroby. Postać pozapłucna zakażenia *Legionella pneumophila* często prowadzi do śmierci.

Trzecią opisaną postacią zakażenia *Legionella pneumophila* oraz *Legionella micdadei* jest tzw. gorączka Pontiac. Po raz pierwszy opisana została w roku 1968, kiedy to liczne zachorowania stwierdzono w budynku departamentu zdrowia

w Pontiac w stanie Michigan. W przebiegu gorączki Pontiac nie obserwuje się zajęcia płuc, jej przebieg przypomina zaś zwykłą grypę: obserwuje się ogólne osłabienie, uczucie rozbicia, bóle mięśniowe i stawowe, podwyższoną temperaturą ciała, dreszcze.

W obrębie błony śluzowej gardła i krtani występują zmiany zapalne, co objawia się męczącym suchym kaszlem. Cechą łączącą gorączkę Pontiac z chorobą legionistów są wolne stolce, bóle brzucha, nudności. Wszystkie te objawy ustępują po kilku dniach, nie pozostawiając żadnych trwałych następstw. Gorączka Pontiac jest bardzo zakaźna, mechanizm jej przenoszenia nie został jednak dotychczas ostatecznie wyjaśniony.

Rozpoznanie i diagnostyka

W przebiegu choroby legionistów obserwuje się w badaniach dodatkowych: znaczną leukocytozę, trombocytopenię, białkomocz, krwiomocz, hiponatremię, podwyższenie stężenia mocznika i kreatyniny, zwiększoną aktywność aminotransferaz.

W Polsce rozpoznawaniem i diagnostyką legionellozy zajmuje się Zakład Bakteriologii Państwowego Zakładu Higieny. Najczęściej wykonywane są testy na obecność antygeny w moczu i badanie surowicy na obecność swoistych przeciwciał. Dla potwierdzenia zachorowania na zapalenie płuc wywołane przez *Legionella pneumophila* konieczne jest według EWGLI (European Working Group for Legionella Infections) potwierdzenie jednym z trzech testów laboratoryjnych. Są to test immunofluorescencji, hodowla z próbek materiału klinicznego, wykrycie antygeny w moczu chorego.

Zapobieganie

Do skutecznych metod zapobiegawczych, trudnych jednak w wykonaniu i bardzo kosztownych, należy zaliczyć:

- systematyczną kontrolę bakteriologiczną źródeł wody i systemów kanalizacyjnych,
- systematyczną kontrolę aparatury medycznej na obecność *Legionella pneumophila*: respiratorów, inhalatorów, sprzętu endoskopowego i spirometrycznego

Piśmiennictwo u autora

Mgr farm. Maciej Bilek

APTEKI MAŁOPOLSKI

Historia apteki w Krościenku nad Dunajcem

Krościenko nad Dunajcem, cieszące się obecnie dużym powodzeniem miasteczko letniskowe, należy do najstarszych osad na Podhalu. Jego początki wiązać należy z położeniem przy szlaku handlowym, który biegł ze Starego Sącza do Kotliny Nowotarskiej. W latach 20. XIX wieku po raz pierwszy dokonano analizy chemicznej źródeł mineralnych, wykorzystywanych od wieków przez miejscową ludność. Wykazała ona, iż skład krościeńskich wód jest zbliżony do składu słynnych źródeł w Ems. Pozwoliło to ówczesnemu właścicielowi terenów Henrykowi Grossowi na rozpoczęcie rozlewania wód i wywożenie ich do aptek we Lwowie i Krakowie. Prawdziwy rozwój Krościenka jako uzdrowiska rozpoczął się dopiero w II połowie XIX wieku. Postacią niezwykle ważną w ówczesnych czasach był przybyły z Kongresówki doktor medycyny, teologii i filologii polskiej Franciszek Gumowski. Był on pierwszym lekarzem zatrudnionym w Krościenku; pracę rozpoczął w roku 1880. Dzięki ogromnemu zapłałowi, bardzo szybko doprowadził do powstania ośrodka lecznictwa i w roku 1883 – apteki. Prawdopodobnie już wówczas zyskała lokalizację w pobliżu Rynku, w pięknym, istniejącym do dziś domu przy ulicy Świętej Kingi pod numerem 6. Nazwa ulicy pochodzi jednak dopiero z roku 1903, kiedy to nadano jej nazwę ulicy Błogosławionej Kingi. Wcześniej trakt ten, będący śladem po istniejącym od czasów średniowiecza szlaku komunikacyjnym, wiodący w stronę Szczawnicy, nazywano „W Równi”, „Pod Ociemne”, „Drogą Szczawnicką” lub „Drogą ku Szczawnicy”.

Nie wiadomo natomiast od kiedy krościeńska apteka została apteką „Pod Trzema Koronami” (nazwa pochodzi od najwyższego szczytu Pienin Właściwych – Trzech Koron). Wiemy, że pierwszym jej właścicielem był magister farmacji Mansfeld Kaczyński. Potwierdza to szczawnicki lekarz zrodzowy doktor Onufry Trembecki, który w corocznych sprawozdaniach pisał: „W pobliżem Krościenku również jest apteka utrzymywana przez Mag. Farm. p. Kaczyńskiego”. Mansfeld Kaczyński dał się poznać mieszkańcom Krościenka nie tylko jako doskonały fachowiec, ale też i działacz społeczny. Był m.in. od końca listopada 1892 roku naczelnikiem Towarzystwa Straży Ogniowej. 26 lipca 1893 roku magister Kaczyński, jako jedna z 29 osób, wziął udział w walnym zgromadzeniu członków Towarzystwa Tatrzańskiego, które odbyło się w czytelni Zakładu Górnego w Szczawnicy. Wszyscy uczestnicy zgromadzenia (właściciele majątków ziemskich, lekarze, kuracjusze) złożyli swe podpisy w „Księdze uchwał walnych zgromadzeń i zarządu oddziału Pienińskiego Towarzy-

stwa Tatrzańskiego za lata 1893-1933". Przechowywana jest ona obecnie w Ośrodku Kultury Górskiej, znajdującym się przy schronisku „Orlica” w Pieninach. Wśród podpisów członków Towarzystwa Tatrzańskiego znaleźć możemy także podpis drugiego krościeńskiego farmaceuty, pracownika apteki „Pod Trzema Koronami” – Mariana Doskowskiego. 8 marca 1894 Mansfeld Kaczyński odstąpił swą aptekę młodemu magistrowi farmacji Ludwinowi Dzianottowi. W niecały rok później, 4 marca 1895 r., Kaczyński zmarł. Wiadomość tę przekazało „Czasopismo Towarzystwa Aptekarskiego” z 16 marca 1895 r.: „W Muszynie umarł b. właściciel apteki w Krościenku nad Dunajcem i b. członek Towarzystwa Aptekarskiego śp. Manswet Kaczyński”. Potwierdzenie śmierci krościeńskiego aptekarza znaleźć można także w księdze zgonów parafii w Muszynie. Przekazują one, iż Mansfeld Kaczyński, syn Stanisława i Elżbiety Dałkowskiej, zmarł w 42. roku życia.

Dzięki Dominikowi Dzianottowi udało się ustalić wiele interesujących szczegółów dotyczących rodziny Dzianottów, z którą to losy krościeńskiej apteki miały pozostać związane przez ponad czterdzieści lat. Dzianottowie pochodzą z Castasegnii, włoskiego kantonu w Szwajcarii. Protoplastą polskiej linii tego rodu jest Piotr Dzianott de Castellati, ożeniony z Anną Maffei, który przybył do Polski na przełomie XVI i XVII wieku. Ojcem naszego aptekarza był Ludwin Józef Stanisław Dzianott, urodzony 3 marca 1838 r. w Olszanie. Uwagę zwrócić należy na imię: Ludwin, gdyż to samo bardzo rzadkie imię nosić będzie jego syn. Tymczasem zarówno wiele dostępnych materiałów, jak i czasopisma farmaceutyczne, podają błędnie – Ludwik.

Syn Ludwina Józefa Stanisława – przyszły magister farmacji Ludwin Aleksander Józef Tomasz Dzianott de Castellati urodził się 11 września 1864 roku w Krakowie. Jego matką była Izabella z Czechów primo voto Lisowiecka. W roku 1888 uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim dyplom magistra farmacji, przedstawiając rozprawę dotyczącą właściwości salicylanu etylu.

Trzy lata później, 31 stycznia roku 1891, w kościele parafialnym w Czarnym Potoku poślubił Aleksandrę Władysławę Walerię (1867-1961), córkę Antoniego Śmiałowskiego i Wincencji z Hołyńskich. W roku 1890 Ludwin Aleksander Józef Tomasz Dzianott został dzierżawcą apteki Karola Jezierskiego w Starym Sączu. W roku 1895 przeniósł się do Krościenka nad Dunajcem.

Ludwin Dzianott zaangażował się w sprawy lokalnej społeczności. Już w roku przejścia apteki wszedł w skład władz Oddziału Pienińskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Losy magistra Dzianotta okazały się jednak tragiczne: śmierć – 9 kwietnia 1897 roku – nie pozwoliła mu rozwinąć pełnej działalności.

W numerze z 1 V 1897 r. w dziale „Wiadomości bieżące”, „Czasopismo Towarzystwa Aptekarskiego” doniosło: „*W Krościenku nad Dunajcem zmarł dnia 9 kwietnia tamtejszy aptekarz Ludwin Dzianott w 34 roku życia. Zmarły był człowiekiem pełnym zalet i prawego charakteru; należał on do rzędu tych aptekarzy, którzy w otoczeniu swem, zwłaszcza w gronie swoich współpracowników, cieszą się wielką i zasłużoną sympatią, dzięki koleżeńskiemu i przyjacielskiemu postępowaniu. Długa i nieuleczalna choroba przerwała pasmo życia tak zacnego i młodego aptekarza. – Cześć jego pamięci!*”.

Budynek apteki „Pod Trzema Koronami” przy ulicy Świętej Kingi 6 (niegdyś numer 269).

Ludwin Dzianott został pochowany w grobowcu rodzinnym w Lubli. Apteka w Krościenku pozostawała od tego czasu w rękach jego spadkobierców aż do roku 1939.

Ludwin Dzianott miał trójkę dzieci: dwie córki – Eugenię (1891-1970) i Halinę (1893-1954) oraz syna Adama.

Adam Dzianott urodził się 23 października 1894 roku w Krościenku – był podpułkownikiem Wojska Polskiego, wybitnym wojskowym, uczestnikiem walk I i II wojny światowej, jednym z dowódców obrony Warszawy w roku 1939, kawalerem Orderu Odrodzenia Polski.

Pierwszym dzierżawcą apteki „Pod Trzema Koronami” był (do roku 1904) magister Zygmunt Marcoin (1863-1912), drugim – przez ponad 40 lat – Józef Walter.

Józef Antoni Walter urodził się 6 grudnia roku 1870 w Świdniku, w ówczesnym powiecie limanowskim, jako syn Władysława Waltera de Kronek z Niżnego Dworu Świdnickiego i Angeli Józefy Klemensiewicz. Chrzest miał miejsce 20 lutego 1871 roku.

Praktykę apteczną odbywał w Limanowej u magistra Waleriana Zubrzyckiego, gdzie następnie pracował przez kilka lat. Józefa Waltera łączyły więzy pokrewieństwa z rodziną Dzianottów. Jego brat Władysław Adalbert Walter poślubił bowiem Julię de Castellati Dzianott. Józef Walter ukończył studia w roku 1892. Po wydzierżawieniu apteki w Krościenku, idąc śladem magistrów Kaczyńskiego i Dzianotta, szybko wrósł w krościeńską społeczność i włączył się w jej działalność. W latach

1910-1912 piastował godność zastępcy członka Oddziału Pienińskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Początek XX wieku to ciągły wzrost liczby gości przybywających do Krościenka. Jak pisał Mieczysław Orłowicz w swym „Ilustrowanym przewodniku po Galicji”: *„Na lato przybywa tu dla kąpieli, źródeł mineralnych i pięknej okolicy ok. 500 osób”*.

Pośród największych atrakcji miejscowości doktor Orłowicz wymienia dwa źródła mineralne „Kinga” i „Stefan”, *znakomite w smaku szczawy alkaliczne, które rozchodzą się w dziesiątkach tysięcy flaszek oraz znakomite kąpiele rzeczne w Dunajcu, który słynie z połowu pstrągów i łososi*. Zarówno turyści jak i przybywający do źródeł kuracjusze musieli być w Krościenku odpowiednio poinformowani o lokalnych atrakcjach, trasach wycieczkowych, możliwościach noclegu. W związku z tym Walne Zebranie Oddziału Pienińskiego Towarzystwa Tatrzańskiego 4 czerwca 1906 r. podjęło decyzję o utworzeniu trzech biur turystycznych. Kluczową rolę w ich powstaniu odegrał Józef Walter. Pierwsze z nich znajdowało się w prowadzonej przez niego aptece w Krościenku, drugie – w będącej jego własnością drogerii w Szczawnicy Wyżnej.

Barwna postać aptekarza Józefa Waltera żyje po dziś dzień w pamięci najstarszych mieszkańców Krościenka, Ochotnicy i Szczawnicy. Osoby będące w okresie dwudziestolecia międzywojennego dziećmi lub nastolatkami wspominały jego mocno zbudowaną, wysoką i lekko przygarbioną postać. Urzekał swoją serdecznością, otwartością i dobroduszością – w stosunku do wszystkich. Dzięki wielkiemu szacunkowi miejscowej społeczności wybrany został na radnego.

Aptekę „Pod Trzema Koronami” wspominał także Jan Kacwin, obecnie jeden z najstarszych mieszkańców Krościenka. Znajdowała się ona w istniejącym do dziś drewnianym budynku położonym przy ulicy Świętej Kingi. Do apteki wypełnionej starymi meblami wchodziło się przez werandę z drewnianymi motywami architektonicznymi, przywodzącymi na myśl uskrzydłone smoki. Wewnątrz uwagę przyciągała wypchana sójka.

W pracy pomagał Józefowi Walterowi syn Władysław, nie był on jednak z wykształcenia farmaceutą (niektóre źródła podają informację, że z końcem lat trzydziestych rozpoczął studia farmaceutyczne).

Do apteki „Pod Trzema Koronami” przybywało z okolicznych wiosek codziennie kilkadziesiąt osób. Chorzy kierowali swe kroki nie do lekarza, ale do aptekarza Waltera. Nie wywoływało to jednak żadnych konfliktów lub zawiści. Walter posiadał fenomenalnie rozwinięty zmysł diagnozowania chorób. Od razu też wykonywał niezbędne leki. Bardzo dobrze znał się na wszystkich dolegliwościach zwierząt, które z powodzeniem leczył własnoręcznie sporządzonymi specyfikami. Postać Józefa Waltera pamięta magister farmacji Krystyna Bączkowska, potomkini trzech pokoleń właścicieli apteki w Limanowej. Józef Walter był bliskim znajomym dziadka pani Bączkowskiej, Waleriana Wieniawy-Zubrzyckiego, u którego – jak wcześniej wspomniano – odbywał praktykę. Matka Krystyny Bączkowskiej, magister farmacji Klementyna Zubrzycka-Bączkowska, wspominała w rozmowach z córką, że w pra-

cy pomagała Walterowi jego żona, która choć nie posiadała wykształcenia farmaceutycznego, doskonale radziła sobie w aptece.

Krystyna Bączkowska, która w latach trzydziestych odwiedzała Krościenko wraz ze swą matką w czasie wakacji, z wizyt tych zapamiętała Walterów jako ludzi ogromnie gościnnych, miłych i kulturalnych.

Cichy i spokojny, małomiasteczkowy świat Krościenka zawałił się 1 września 1939 roku. W niedzielę 3 września, w zajętych już przez sprzymierzone wojska słowackie i niemieckie Krościenku, odbywała się msza. Po jej zakończeniu wprowadzono z kościoła księdza, na ulicach miasteczka trwała łapanka. Hitlerowcy aresztowali w sumie 70 osób – mężczyzn w wieku od 14 do 78 lat. Były to represje za zabicie w Krościenku niemieckiego żołnierza. Tylko usilne pertraktacje

uchroniły spędzonych na szkolne podwórko od rozstrzelania. Wszyscy aresztowani zostali jednak wywiezieni w głąb Rzeszy. Wśród nich znajdował się także stary krościeniński aptekarz – Józef Walter oraz jego syn. Represje, jakie zastosowali hitlerowcy, spotkały się ze sprzeciwem mieszkańców Krościenka. Dzięki temu na początku roku 1940 zjechał do miasteczka niemiecki sąd, który – po dokładnym przesłuchaniu świadków i zbadaniu okoliczności zabójstwa niemieckiego żołnierza – zdecydował 3 lutego 1940 r. o zwolnieniu wszystkich wywiezionych mężczyzn. Józef Walter i jego syn wrócili do Krościenka z końcem lutego 1940 r. Apteka w trudnym, okupacyjnym czasie stała się miejscem przyjaznym i napawającym otuchą. Walter wydawał leki w większości przypadków za darmo, w czasie wojny bowiem – według wspomnień pana Jana Kacwina – ludzie nie mieli pieniędzy na chleb, a co dopiero na lekarstwa.

Mimo swego wieku – w chwili zwolnienia miał już 70 lat – i coraz słabszego zdrowia, Walter pełen był dobrych myśli i nadziei. W rozmowach z pacjentami poczekał i wieścił rychłą klęskę hitlerowskich Niemiec.

Godny uwagi jest udział Józefa Waltera w ruchu oporu. Utrzymywał ścisły kontakt z komendantem placówki Związku Walki Zbrojnej sierżantem podchorążym

Weranda dawnej apteki „Pod Trzema Koronami”.

Odnowiona w latach czterdziestych przez magistra Stanisława Reinfussa kapliczka Świętej Kingi pod Ociemnym. Zdjęcie współczesne. Kapliczka była niedawno ponownie wyremontowana.

barwna i podobnie jak jego poprzednicy – znacznie przerastająca ramy zawodu farmaceuty. Urodził się 3 kwietnia 1900 roku w Starym Sączu. Gimnazjum rozpoczął w Krakowie w roku 1913. Następnie w latach 1917-1920 pracował w aptece. Jak wynika z niemieckiej karty pracy, przechowywanej w krakowskim Muzeum Historii Farmacji Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, w latach 1921-1922 uczęszczał na studia farmaceutyczne. Nie wiadomo jednak czy i kiedy je ukończył. Możemy się jedynie domyślać, że raczej nie uzyskał tytułu magistra farmacji, gdyż nie wymieniają go późniejsze urzędowe spisy farmaceutów.

W „Kalendarzu Farmaceutycznym” z roku 1939 uwzględniony jest oficjalnie jako pomocnik aptekarski. W roku 1931 pracował w aptece „Pod Złotą Głową” Krówieczińskiego i Norka w Krakowie przy Rynku Głównym 13.

W roku 1940 mieszkał przy ulicy Pijarskiej 19. Po objęciu w 1947 roku zarządu apteki w Krościenku, przeniósł ją z dotychczasowego budynku przy ulicy świętej Kingi do Rynku, gdzie wynajmował pomieszczenia od Stanisława Krężła.

W wspomnieniach mieszkańców Krościenka Stanisław Reinfuss pozostaje jako człowiek niezwykle uprzejmy. W razie potrzeby wydawał leki bez pobierania jakich-

Eugeniuszem Czeremszyńskim (pseudonim „Cis”). To właśnie z apteki Waltera pochodziły leki, środki sanitarne i opatrunki, w które zaopatrzony został pluton Czeremszyńskiego przed przystąpieniem do akcji „Burza” w lecie 1944 r. Aptekarz ściśle współpracował i udzielał pomocy krościeńskiej placówce Rady Głównej Opiekuńczej. Narazając się na rozstrzelanie wspomagał także społeczność żydowską, aż do czasu jej zagłady w lecie roku 1942. Po zakończeniu wojny magister Józef Walter kierował apteką jeszcze przez dwa lata. „Farmacja Polska” z lipca/sierpnia 1947 r. doniosła, iż *śp. Józef Walter, właściciel apteki w Krościenku n. Dunajcem, zmarł 2 lipca br. w 77. roku życia, a 60. roku pracy zawodowej. Cześć jego pamięci.*

Następcą Józefa Waltera został przybyły z Krakowa Stanisław Reinfuss, postać niezwykle

kolwiek opłat. Przede wszystkim dał się jednak poznać jako opiekun miejscowej orkiestry dętej, której był dyrygentem. Według wspomnień Jana Kacwina, który sam przez długie lata wchodził w skład tej orkiestry, Stanisław Reinfuss grał na fortepianie, sam komponował melodie i układał teksty do piosenek. Przekładał także utwory orkiestrowe na fortepian.

W roku 1949 Stanisław Reinfuss postanowił własnym sumptem odremontować kapliczkę Świętej Kingi pod Ociemnym, na lewym brzegu Dunajca. Wybudowana została około 1860 roku, w miejscu gdzie święta Kinga płakać miała nad zbezczeszczeniem przez włoskiego robotnika źródła jej poświęconego.

Dzięki jego staraniom kapliczka została pokryta blachą oraz przebudowana w stylu regionalnym. Data wykonanego remontu widnieje na drewnianej belce, podtrzymującej do dnia dzisiejszego sklepienie (Renovatum A.D. 1949). Obok przeczytać można następujący tekst: *Na Chwałę Bożą /Na pomyślność ludu /Opamiętanie wrogów.*

Po nacjonalizacji aptek Stanisław Reinfuss opuścił Krościenko, w którym przez tak krótki czas tak wiele uczynił – i powrócił do Krakowa.

Piśmiennictwo u autora

Mgr farm. Maciej Bilek

Gorące podziękowania chciałbym złożyć panu Dominikowi Dzianottowi, za wszelkie wiadomości dotyczące rodziny Dzianottów i Walterów. Natomiast panu Janowi Kacwinowi pragnę podziękować za czas poświęcony na snucie wspaniałych opowieści o przeszłości.

PRZED 100 LATY POLSKA PRASA FARMACEUTYCZNA PISAŁA...

Język farmakopei. Nowo ułożony lekospis austriacki, napisany jest, jak wiadomo w języku łacińskim. Austria stanowi podobno jedyne państwo, w którym farmakopea napisaną jest tylko w języku łacińskim. Dania, Niemcy, Anglia, Francja, Włochy, Japonia, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rosja, Hiszpania, Węgry posiadają lekospisy w swym krajowym języku. Niewiele tylko państw wydają lekospisy w języku krajowym i łacińskim, jak Belgia, Japonia i Węgry – w 3 językach krajowych wydanem została Ed III. farmakopei szwajcarskiej – a wydanie IV. tejeż ukaże się również w językach niemieckim, francuskim i włoskim. Tłumaczenie naszej farmakopei Ed VII. na język niemiecki i polski zostało wydane prywatnym nakładem zawodowych Towarzystw (numer 13 z dnia 1 lipca 1906).

Studia uniwersyteckie dla kobiet w Austrii. Kierownik Ministerstwa oświaty wydał dla Władz uniwersyteckich rozporządzenie objaśniające dotychczasowe przepisy dotyczące dopuszczania kobiet na studia uniwersyteckie i normujące warunki studiów wstępnych. Jako nadzwyczajne słuchaczki mogą być przyjęte (korp. z dnia 7. kwietnia 1904) absolwentki liceów żeńskich, którym minister oświaty odnośne pozwolenie udzielił. Rozporządzenie to określa specjalnie o dopuszczeniu abiturjentek liceów żeńskich do rozwoju farmaceutycznych (numer 13 z dnia 1 lipca 1906).

Zastępstwo. Główny skład i wyselkę preparatu „wyciąg iglicowy do kąpieli” wyrobu kol. Mra J. Bojarskiego, objęła apteka Wgo S. Haya we Lwowie. Preparat ten wyrobu krajowego wyrugował prawie zupełnie podobne przetwory niemieckie i zyskuje coraz więcej na rozpowszechnieniu (numer 14 z dnia 15 lipca 1906).

W San Francisco w Ameryce spaliło się – podczas ostatniej żywiołowej katastrofy trzęsienia ziemi i pożaru, 112 aptek, znajdujących się przeważnie w rękach niemieckich (numer 15 z dnia 1 sierpnia 1906).

W Niemczech pozwolono na sprzedaż sacharyny z aptek w następujący sposób: sacharyna może być sprzedawaną tylko w postaci tabletek, po 25 sztuk w rurce, jednorazowo; ogólna ilość sacharyny nie może przekraczać 0,4 grm i nie może być

słodsza więcej nad 110 razy od cukru. Wobec częstych wypadków trucia się lizolem, ograniczono sprzedaż tego środka w odręcznej sprzedaży. Migrenina może być wydawana z aptek tylko za receptą lekarza. Zabroniono również używać parafenylenlidiominy dodawanej do farb do włosów, badania kliniczne dowiodły, że parafenylenlidiomina wywołuje przewlekłe exemy i choroby skóry (numer 16 z dnia 1 września 1906).

Opracował mgr farm. Maciej Bilek

Cytaty zaczerpnięto z działu „Wiadomości bieżące” „Czasopisma Galicyjskiego Towarzystwa Aptekarskiego” z trzeciego kwartału 1906 roku. Zachowano oryginalną pisownię i interpunkcję.

Z DAWNEJ APTEKI

Apteczny mikroskop! Jeszcze w okresie międzywojennym w aptekach znajdowały się małe laboratoria analityczne. Dokonywano w nich najczęściej analizy jakościowej surowców farmaceutycznych, a w razie potrzeby analizy wody i żywności. Prezentowany na zdjęciu mikroskop, należący niegdyś do znanego rabczańskiego farmaceuty i działacza społecznego – magistra Stanisława Miętusa, zdobi dziś wnętrze apteki „Pod Gwiazdą” w Rabce Zdroju.

Maciej Bilek

Z wielkim żalem zawiadamiamy,
że po długiej chorobie odszedł nasz Kolega

mgr farmacji Marek PŁUSKA

długoletni kierownik apteki Szpitala Powiatowego w Oleśnie Śląskim,
wybitny samorządowiec i społecznik, człowiek szlachetny o wielkiej
życzliwości serca, skarbnik Naczelnej Rady Aptekarskiej,
b. członek prezydium i b. wiceprezes NRA,
współzałożyciel samorządu aptekarskiego,
organizator częstochowskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej,
prezes, a następnie wiceprezes ORA w Częstochowie.

Pogrzeb odbył się 18 sierpnia 2006 r. w Przystajni, k. Częstochowy.

*W sprawach osobistych
kieruj się intuicją ...*

*... w kwestiach reklamy
zaufaj nam*

STUDIO HECTOR

 601 40 65 39

**OFERTA KREDYTOWA DLA WŁAŚCICIELI
I PRACOWNIKÓW APTEK I HURTOWNI
OKRĘGOWEJ IZBY APTEKARSKIEJ W KRAKOWIE**

Beneficial Kredyt, pion bankowości detalicznej HSBC Bank Polska S.A. pragnie przedstawić ofertę pożyczki gotówkowej przygotowanej specjalnie dla Państwa.

CECHY NASZEJ POŻYCZKI GOTÓWKOWEJ

- Decyzja kredytowa już w 2 godziny
- Minimum formalności i szybkie przekazanie środków po zawarciu umowy
- **Bez poręczycieli i zabezpieczeń**
- Pieniądze na dowolny cel
- **Możliwość łączenia dochodów osób wspólnie niezameldowanych i niespokrewnionych ze sobą**
- **Nie wymagany podpis współmałżonka**
- Wcześniejsza spłata pożyczki możliwa bez żadnych dodatkowych opłat
- **Złożenie wniosku bez konieczności wizyty w banku - drogą telefoniczną**
- Dostępna opcja ubezpieczenia spłaty pożyczki
- **W racie zawarty jest całkowity koszt kredytu (kapitał, prowizja, odsetki) - żadnych dodatkowych opłat**

Kwota pożyczki	12	24	36	48
3 000 zł	280,51	152,09	109,69	88,79
6 000 zł	561,02	304,18	219,38	177,58
10 000 zł	935,04	506,98	365,64	295,97
15 000 zł	1 402,56	760,47	548,46	443,96
20 000 zł	1 870,08	1 013,96	731,28	591,95
30 000 zł	2 805,12	1 520,94	1 096,93	887,92
50 000 zł	4 675,21	2 534,90	1 828,22	1 479,88

Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyliczona od całkowitego kosztu pożyczki dla 10 000 zł na okres 48 miesięcy wynosi 20,06 %. Nominalne oprocentowanie 17,04%.

KRYTERIA PRYZNANIA POŻYCZKI

- Minimalny wiek wnioskodawcy – 24 lata
- Rodzaj zatrudnienia – umowa o pracę, renta, emerytura lub własna działalność gospodarcza
- Okres kredytowania od 12 do 60 miesięcy
- **Wysokość pożyczki od 2 000 zł do 50 000 zł**

ZŁÓŻ WNIOSK PRZEZ TELEFON!**0 – 801 88 99 77**

Całkowity koszt połączenia – jeden impuls połączenia lokalnego.

Możesz również zadzwonić pod numer 22/ 3 140 150

Kod promocji 35 434